

ПРОБЛЕМИ КОНВЕРТАЦІЇ ФОРМ КАПІТАЛУ У ТРАНСФОРМАЦІЙНІЙ ЕКОНОМІЦІ

Л.І. Яковенко, д-р екон. наук, проф.,

Полтавський державний педагогічний університет ім. В.Г. Короленка

Традиційна економічна наука розглядає капітал переважно у його економічній формі, а фахівці окремих галузей зосереджуються на вивченні специфіки функціонування грошової, торгівельної, промислової та інших форм, ставлячи за мету виробити рекомендації, які б сприяли їх ефективному зростанню. Що стосується банківського капіталу як важливої складової економічного капіталу, то, безумовно, актуальними є проблеми його концентрації, взаємодії з реальним сектором, включення у систему глобального банківського капіталу, формування стандартів та показників функціонування.

Однак сучасний підхід до аналізу будь-яких економічних явищ і процесів виявляється однобоким, якщо не враховувати інші сторони суспільного життя, зокрема, соціальну, політичну, культурну тощо. Взагалі пояснення структури і функціонування соціального світу неможливе, якщо не вводити поняття капіталу в інших його формах – економічній, культурній, інтелектуальній, соціальній. Таке розуміння взаємозв'язку різних форм капіталу можливе у випадку відмови від звуженого розуміння обміну як суто комерційного явища, зорієнтованого на отримання максимального прибутку, який має на меті егоїстичний інтерес.

Економічний капітал безпосередньо конвертується у гроші, і пов'язаний з інститутом прав власності. Культурний капітал інституціоналізується у формі культурних товарів, освітніх кваліфікацій; інтелектуальний розглядається як єдність сукупності знань, практичних навичок і творчих здібностей працівників (що, у свою чергу, визначається як людський капітал) та організаційного, програмного забезпечення використання виробничого потенціалу (що втілюється у структурний капітал компаній); соціальний – виступає як сукупність соціальних зобов'язань, зв'язків, належності до певних груп суспільства. Всі форми капіталу взаємопов'язані. Економічний капітал складає основу для формування і функціонування культурного, інтелектуального, соціального, а ці форми, у свою чергу, за певних умов можуть конвертуватися в економічний капітал. Визнання і застосування такого підходу означає врахування при аналізі вартісних показників не лише економічних параметрів, а й культурного, інтелектуального, соціального факторів.

Проблема конвертації форм капіталу у трансформаційній економіці ускладнюється, по-перше, тим, що у перехідний період ці форми лише виникають, інституціоналізуються, відбувається їх становлення, по-друге, сучасна суспільна трансформація, здебільшого, ініціюється змінами, які відбуваються на індивідуальному, навіть соціопсихологічному рівні, внаслідок чого господарські закономірності і відносини набувають нового змісту, але продовжують розглядатися із традиційних позицій. У той же час, ця проблема носить глобальний характер, що виявляється у суперечностях становлення нової постіндустріальної цивілізації, пов'язаних зі змінами у формуванні вартості та у відносинах власності.

Запропонований практичний підхід до банківського капіталу вимагає необхідність врахування особливостей розвитку культурного, інтелектуального, соціального капіталу, сприяння формуванню системи взаємодії і відтворення усіх форм капіталу в єдності. Можливо, саме банки, як найбільш рухома і модернізована структура трансформаційної економіки, можуть стати першими трансляторами позитивних ефектів економічної системи до сфери культурного і соціального секторів, отримуючи від цього той соціальний ефект, досягнення якого неможливе в умовах відсутності взаємодії усіх сфер соціального життя.

Яковенко, Л.І. Проблеми конвертації форм капіталу у трансформаційній економіці [Текст] / Л.І. Яковенко // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України : зб. тез доп. VIII Всеукраїнської науково-практичної конференції (10-11 листопада 2005 р.) / УАБС НБУ. – Суми, 2005. - Вип. 8. - С. 18.